

እተን ሰለስተ መሰረታት ምስ መርቲያታተን

አሰናዳኪ

ሸህ/መ-ሐመድ ቢን ሰ-ሐይማን አተሚሚ
(ረ.ሲ ይርሓሙት)

ትርጉም

ቤት ጽሕፈት ምትሕግጋዝ ዳኔዋን ሓበሬታን
ምንቃሕ ሚኒስቴር ኮሚቴን ኩመልሐማም

Kingdom of Saudi Arabia

The Cooperative Office For Call And Guidance
To Communities at Um AL- Hammam
Under The Supervision Of The Ministry Of Islamic Affairs
Endowment Guidance & Propagation

Tel. 4826466 / 4884496 Fax 4827489 - P.O. Box 31021 Riyadh 11497

እተን ሰለስተ መሰረታት ምስ መርትዖታተን

አሰናዳኢ

ሸኽ/መ-ሓመድ ቢን ሱለይማን አተሚሚ
(ረቢ ይርሓመሉ)

ትርጉም

ቤት ጽሕፈት እስገማዊ ጻውዒት ኡመልሓማም

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأب الجمام، ١٤٢٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

التميمي محمد بن عبد الوهاب بن سليمان
الاصول الثلاثة وادلتها. / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان التميمي؛
صالح سعيد عمر. - الرياض، ١٤٢٤ هـ
٤٨ ص، ١٧×١٢ سم
ردمك : ٤-٨-٩١٨٠-٩٩٦٠
(النص باللغة التجريدية - اريتريا)
١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ. عمر، صالح سعيد (مترجم)
ب. العنوان
ديوي ٢٤٠ ١٤٢٤ / ١٤٧٦

رقم الإيداع : ١٤٢٤ / ١٤٧٦

ردمك : ٤-٨-٩١٨٠-٩٩٦٠

«حقوق الطبع محفوظة»
للمكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
وتوعية الجاليات بأب الجمام

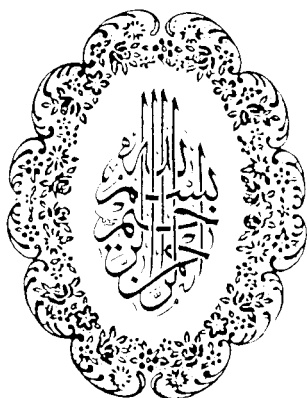
الطبعة الأولى

١٤٢٤ هـ - ٢٠٠٣ م

المملكة العربية السعودية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأب الجمام
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ت: ٤٨٢٦٤٨٩ فاكس ٤٨٢٧٤٨٩ ص.ب ٢١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧

٣٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الأصول الثلاثة وأدلتها እተን ሰለስተ መሰረታት ምስ መርትዖታተን

ክቡር ሓወይ ኣላህ ርህራሄኡ የውርደልካ፡
ነፍሰ ወከፍና ነዘን ዝስዕባ ኣርባዕተ ነገራት
ክንመሃረንን ክንፈልጠንን ከምዝግበኣና ፍለጥ፡፡
ንሳተን ድማ፡-

ቀዳማይ= ኣልዲልም (ፍልጠት)፣ እዚ ማለት ሓደ
ሰብ ብደሊል (መርትዖ) ብዝተደገፈ
ኣገባብ ንኣላህ ንነብዩን ❸ ንሃይማኖት
እስልምናን ክፈልጥ፣

ካልኣይ= በቲ ዝተማህሮ ፍልጠት ክሰርሕ፣

ሳልሳይ= ንደቅ-ሰባት ናብ እስልምና ክዕድምን
ክጽውዕን፣

ራብዓይ= ነቲ ጸውዒት (ዳዕዋ) ከካይድ እንክሎ
ንዘጋጥም ዕንቅፋት ብትዕግስቲ
ክጸወርን' የን፡፡

ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልዓስር፡

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

«ብዘመን እምሕል ኣለኹ፡ ብርግጽ ወድ-ሰብ ዘበለ ኩሉ ኣብ ጥፍኣት'ዩ ዝርከብ እንትርፊ እቶም ዝኣመኑን፡ ሰናይ ተግባራት ዝሰርሑ፡ ብሓቂ(ብእምነት)ዝመኻኸሩን(ዝላበዉን) ብትዕግስቲ ዝመኻኸሩን ሰባት ጥራይ እዮም፡ ካብዚ (ጥፍኣት'ዚ) ዝድሕኑ» ይብል።

ብዛዕባ እዛ ሱራ'ዚኣ ኢማም ኣሻፊዒ ረቢ ይርሓመሎም፡ «ኣላህ ናብ ፍጡራቱ ብዘይካ እዛ ሱራ'ዚኣ ካልእ ዘዮውረደ ኔሩ እንተዝኸውን እዚኣ ምኣኸለቶም ኔሩ» ይብሉ።

ኢማም ኣልቡኻሪ ረቢ ይርሓመሎም ኣብ ኪታቦም፡- «ፍልጠት ቅድሚታ ቃልን ተግባርን » ዝብል ምዕራፍ ምስ ኣስፈሩ፡ ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረት መሓመድ ኣዖ 19፡

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

«አ መሐመድ እነሆልካ ብዘይካ አላህ ካልእ ዝምለኽ ጎይታ ከምዘየለ ፍለጥ፡ ንዝንብኻን ንዝንቢ ምእመናን ምሕረት ለምኖ» ይብል ምስ በሉ ቀጺሎም «አላህ አብዛ ኣዶ'ዚኣ ቅድሚ ቃልን ተግባርን ብፍልጠት ጀሚሩ» ይብሉ።

ክቡር ሓወይ አላህ ርህራህ ናቱ የውርደልካ፡ ነፍሲ-ወከፍ አስላማይ ወድ ተባዕታይ ይኹን ንል አንስተይቲ ዝዝን ዝስዕባ ስለስተ ነገራት ክመሃረንን አብ ተግባር ከውዕለንን ግዴታኡ ምኻኑ ፍለጥ ፡-

ቀዳማይ፡ አላህ ፈጢሩና፡ ሽሻዩ ሂቡና ከብቅዕ ስቕ ኢሉ ዘርሞ ዘርሞ ኣይገደፈናን፡ እኳ ደኣ ልኡኽ ሊኢኹ፡ ነቲ ልኡኽ ዝተኣዘዘ ንጀና ከምዝኣትው፡ ንትእዛዙ ዘይፍጽም ንጀሃነም ከምዝኣቱ ገይሩ። ናይዚ መርትዖ አላህ አብ ሱረቱል ሙዘሚል ኣዶ 15 ን 16 ፡

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا

«ንሕና ከምቲ ናብ ፊርዖን ልኡኽ ዝለኣኽና፡ ናባኻትኩም'ውን ኣብ ልዕሌኹም ዝምስከር፡ ልኡኽ ልኢኽናልኩም ኣሎና፡ ፊርዖን ንዝለኣኽናዮ ልኡኽ ኣይተኣዘዘን፡ ብርቱዕ ኣተሓሕዛ ድማ ሒዘናዮ» ይብል።

ካልኣይ፡ ኣላህ ወላ'ውን ናብኡ ኣዘዩ ዝቐረባ መላኢካ ይኹን ዝተላእከ ነብይ ኣብቲ ናቱ ኣምልኾት (ዲባዳ) ዝሻረኹ ፈጺሙ ኣይፈቱን እዩ፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ጂን ኣዖ 18 ፡

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

«መሳጊድ እኮ ንኣምልኾት ናይ ኣላህ ጥራይ'ዮም ተሃሊጾም፡ ምስ ኣላህ ወላ ሓደ'ውን ይኹን ኣይትጸውዑ» ይብል።

ሳልሳይ፡ እቲ ንረሱል ﷺ ዝተኣዘዘን ንኣላህ ንብሕቱ ዝተገዘአን ሰብ ንኣላህን ንረሱልን ምስ ዝጸብኡ ሰባት ወላ'ውን ናብኡ ኣዘዮም ዝቐረቡ ኣዘማድ ይኹኑ ምስኦም ክተሓጋገዝ ኣይፍቀደሉን እዩ። ናይ'ዚ መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱረት ኣል መ-ጃደላ ኣዖ 22 ፡

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ. وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
 أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ

«ብላህን ብመጨረሻ መዓልትን ዝኣምኑ ሰባት፡
 ንኣህን ንረሱልን ዝጸብኡ ምስ ዝኾኑ ሰባት
 ወላ'ውን ኣቦታቶም ወይ ደቆም ወይ ኣሕዋቶም
 ወይ መቐረባ ኣዝማዶም'ውን ይኹኑ ምስኣም
 ዝፋተዉ ኮይኖም ኣይትረኽቦምን ኢኻ፡ እዚኣቶም
 ኣህ ጸምነት ኣብ ልቦም ኣስፈሩሎም
 ብመንፈስ'ውን (ብቁርኣን) ሓጊዘዎም እዩ።»
 ይብል።

ክቡር ሓወይ ኣህ ናብቲ ቅኑዕ መገዱ
 ይምራሕኻ፡ እቲ ኣልሓኒፊያ ዝተባህለ መንገዲ
 ነብይ ኢብራሂም عليه السلام፡ ሃይማኖት ንሓደ ኣህ
 ጥራይ ገይርኻ ኣብ ኣምልኾት ፍጹም ኩንካ
 ንኣህ ክትግዛእ እዩ። ንኹሎም
 ደቅ-ሰባት'ውን ኣህ በዚ ነገር'ዚ ኣዚዘዎምዩ።
 ምእንቲ'ዚ ኢሉ'ውን ፈጢርዎም፡ ነዚ
 መርትዖ ዝኸውን ኣህ ኣብ ሱረቱ ኣዝዛሪያት
 ኣያ 56

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾

«ጋኔንን ሰብን ንፃይ ንብሕተይ ንኸግዝኡኒ ደአምበር ንኸልእ አይፈጠርክዎምን» ዝብል ይኸውን።

«ኸግዝኡኒ» ናይ ዝብል ቃል ትርጉም ድማ፡ ንፃይ ንብሕተይ ኸግዝኡኒ፣ ዝአዘዘኩዎም ክፍጽሙ፣ ካብ ዝኸልከልኩዎም ድማ ክኸልከሉ ማለት እዩ። እቲ ዝፃበዩ አላህ ዝአዘዘ ነገር ተውሒድ እዩ። ተውሒድ ማለት ድማ አብ ፂባዳ ንአላህ ንብሕቱ ክትግዝአ ማለት'ዩ። እቲ ዝፃበዩን ዝኸበደን አላህ ዝሓረሞ ድማ ሽርኪ እዩ፡ ሽርኪ ድማ ምስ አላህ ካልእ ፍጡር ሓዊስካ ምምላኽ ማለት'ዩ፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱ ኒሳእ አዩ 36 ፡

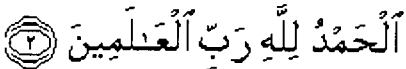
﴿ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۗ ﴾

«ንአላህ ተገዝኡ ዝኾነ ነገር ምስኡ ሽርካ አይትሓውሱሉ» ዝብል ይኸውን።

እተን ኩሉ ሰብ ክፈልጠን ዝግበኣሉ ሰለስተ ፃብይቲ መሰረታት አዩኖት እዮን? እንተ ተባሂልካ

ዝኾነ ባርያ ረቢ:- ፈጣሪኡ፣ ሃይማኖቱን፡
ነቢዩኡ መሓመድን ምፍላጥ'ዩ በል።

🕯 መን'ዩ ፈጣሪኻ? እንተተባሂልካ: ፈጣሪዩይ
አላህ'ዩ: እቲ ንዓይን ንኹሉ አብ ዓለም
ዝርከብን ፍጥረታት በቲ ሰፊሕ ሸሻዩ ዝሓብሓብ
ጎይታ: ንሱ'ዩ ጎይታይ ብዘይካኡ ካልእ ዘምልኾ
ዮብለይን'ውን በል። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን
አላህ አብ ሱረቱል ፋቲሓ:

«ምስጋና ነቲ ፈጣሪ ኩለን ዓለማት ዝኾነ አላህ
ይኹን» ይብል። ብዘይካ ሓደ አላህ አብዛ
ዓለም'ዚአ ዝርከብ ኩሉ ፍጡር'ዩ: አነ ድማ
ሓደ ካብቶም ፍጡራት'ዩ።

🕯 ንፈጣሪኻ ብምንታይ ፈሊጥካዮ? እንተተባሂልካ:
ንፈጣሪዩይ ብምልክታቱን ብፍጡራቱን ፈሊጠዮ:-
ገለ ካብ ምልክታቱ: ለይትን ቀትርን: ጸሓይን
ወርሕን: ካብ ፍጡራቱ ከአ ሸውዓተ ሰማያትን
ሸውዓተ መሬትን አብአንን አብ መንጎአንን
ዝርከቡ ፍጡራትን'ዮም በል። ናይዚ መርትዖ
ዝኸውን አላህ አብ ሱረት ፋሲለት ኣዖ 13 ፡

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا
 لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٢٧﴾

«ለይትን ቀትርን፡ ጸሓይን ወርሕን፡ ገለ ካብ ምልክታቱ እየን፡ ንጸሓይ ይኹን ንወርሒ ኣይትሰገዩ፡ ነቲ ነዐስን ዝፈጠረ ኣላህ ጥራይ ድኣ ሰገዩ ብርግጽ ንዕኡ ትግዝኡ እንተደኣ ኪንኩም»። ዝብልን ከምኡ'ውን ኣላህ ኣብ ሱሪቱል ኣልኣዕራፍ ኣያ 54፡

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ
 عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
 وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

«ኅይታኹም እኮ እቲ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ መዓልቲ ሰማያትን መራትን ዝፈጠረ ኣላህ'ዩ ብድሕሪ'ዚ ኣብ ዓርሺ ልዒሉ፡ ለይቲ ንቐትሪ ብቐልጡፍ ደልዩ(ከም) ዝሸፍኖ ጌርዎ (ቀትሪ'ውን ከምኡ)፡ ጸሓይ ወርሕን ከዋኸብትን ድማ ብትእዛዙ(ከም) ዝጓዓዛ ገይሩወን፡ እስኪ

ተበራብሩ ምፍጣርን ምእዛዝን እኮ ናይ ኣላህ ግደ ጥራይ'ዩ ጎይታ ኩለን ዓለማት ዝኾነ ኣላህ ተባረኽ ክብረቱ ለዓለ» ዝብል ይኸውን።

ረቢ ማለት፡ ጎይታ ወናኒ ካብ ዘይነበረ ናብ ህያው ነባሪ ዝፈጥር መግዛእቲ ንዕኡ ጥራይ ንብሕቱ ዝግበእ ማለት እዩ። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልባቆራ ኣያ 21ን 22፡

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ
مِنَ الشَّجَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

«ኣ ደቅ ሰባት ካብ መቅጻዕቲ መታን ክትድሕኑ ነቲ ንዓኻትኩምን ነቶም ቅድሜኹም ዝነበሩ ሰባትን ዝፈጠረ ጎይታኹም ተገዝኡ፡ ንሱ'ዩ እቲ ንዓኻትኩም መሬት ምንጻፍ ሰማይ ከኣ ናሕሲ(ጽላል) ዝገበረልኩም፡ ንሱ'ዩውን ካብ ሰማይ ማይ ብምውራድ ብኡኡ ቀለብኩም ዝኾኑ ፍረታት ዙብቆለልኩም። ንሱኻትኩም'ውን ኣላህ

ፈጣሪ ምኅኒኑ እናፈለጥኩም ተቃጻጺ ሽርካ አይትግበሩሉ» ይብል።

ኢብኒ ከሲር ረቢ ራሕመቱ የወርደሎም «እዚ ነዘም ነገራት እዚእም ዝፈጠረ ጎይታ ንሱ'ዩ ክምለኽ ዝግበኦ» ይብሉ። እቲ ኣላህ ዝኣዘዞ ዓይነት ናይ ዒባዳ ከም الإسلام እስልምና ፣ الإيمان ኢማን፣ الإحسان ሰናይ ግብሪ፣ الدعاء ምልማን፣ الخوف ፍርሒ፣ الرجاء ተስፋ ምግባር፣ التوكل ምወካል፣ الرغبة ትጽቢትን ሃረርታን ምግባር፣ الرهبة ፍርሒ ምሕዳር፣ الخشوع ምንብርካኽ ኩለንተናኻ ንኣላህ ምግባር ፣ الخشية ትሕትናምግባር፣ الإجابة ምምላስ (ቶባ ምባል)፣ الاستعانة ደገፍ ምሕታት፣ الإستعاذة O-ቅባ ምሕታት፣ الإستغاثة ረድኤት ምሕታት፣ الذبح ምሕራድ፣ النذر መብጽዓ ምእታዊ ዝኣመሰሉን ካልእ ኣብዚ ዘይተጠቐሱ ዓይነት ናይ ዒባዳን ኣለዉ። ኩሉ እዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰን ካልእን ዓይነት ናይ ዒባዳ ብፍላይ ንኣላህ ጥራይ ዝግበር ዒባዳ እዩ። ናይዚ መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱራቱል ጂን ኣዖ 18፡

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

«መሳጊድ እኮ ንአምልኾት ናይ አላህ ጥራይ እዮም ተሃሊጾም፡ ምስ አላህ ወላ ሓደ'ውን ይኹን ኣይትጸውዑ (ኣይተምልኹ)» ዝብልን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ሱሪቱል ኢስራእ ኣያ 23፡

❖ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِلَٰهًا

«ኅይታኻ ንዕኡ እንተዘይኮይኑ ንካልእ ኣይትገዛኡ ከብል ወሰነ» ዝብልን ይኸውን፡፡

ሓደ ሰብ ካብቶም ንአላህ ጥራይ ዝግብኡ ዒባዳታት ሓንቲ ካብኡ ንአላህ ገዲፉ ኣብ ካልእ ዘወጃለ ንሱ ሙሽሪክ፡ ምስ አላህ ካልእ ሽርካ ዝገብር ከሓዲ ብዉልቃዊ ኣምልኾት ናይ አላህ ዘይኣምን ዝብል ሑኩም(ውሳኔ) ይወሃቦ፡፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱሪቱል ሙእሚኑን ኣያ 117፡

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ

رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكٰفِرُونَ ﴿١١٧﴾

«መርትዖ ዘይብሉ እናሃለወ ምስ አላህ ካልእ ኅይታ ዝልምን (ዘምልኹ) ሰብ ሕሳቡ ምስ አላህ

ጥራይ ይኸውን: እነሆ ከሓድቲ ፈጸሞም አይድሕኑን'ዮም» ይብላል።

ዱዓ ምግባር ዒባዳ ምኽኒት ዝገልጽ መርትዖ አላህ አብ ሱረቱል ቻፊር ኣዎ 60 ፡

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

«ኅይታኻ ለምኑኒ ክህበኩም: እቶም ካብ ልመናይ ዝዕበዩ ሰባት ግና ሕሱራት ኮይኖም ንጀሃኑም ክኣትው እዮም በለ» ዝብል እዩ ።

ረሱል ﷺ ድማ ብወገኖም፡

((الدعاء مخ العباداة)) رواه الترمذي

«ዱዓ ጽሚቕ ናይ ዒባዳ እዩ» ይብሉ። አብ ካልእ ዘረቦኦም ከኣ ረሱል ﷺ

((الدعاء هو العباداة)) رواه الترمذي

«ዱዓእ ንገዛእ ርእሱ ዒባዳ እዩ» ይብሉ።

⦿ ፍርሒ (الخوف)፡ ዒባዳ ምኽኒት አላህ አብ ሱረት ኣሊ ዒምራን ኣዎ 175 ፡

وَوَخَّافُونَ إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (175)

«አይትፍርሱዎም፡ ብሐቂ ምእመናን እንተደአ ኩንኩም ንፃይ ጥራይ ፍርሱ» ይብል
 ቁተስፋ ምግባር (الرجاء)፡ ዲባዳ ምኻኒ ዝገልጽ
 አላህ አብ ሱረቱል ካህፍ አያ 110፡

فَمَنْ كَانَ

يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

«ምስ ጎይትኡ ክራኸብ ተስፋ ዝገብር ሰብ፡ ሰናይ ግብሪ ይስራሕ፡ አብቲ አምልኾት ናይ ጎይትኡ ደማ ካደ'ውን ይኹን ሽርካ አይግበር» ይብል።

ቁተወኩል ምግባር (الستوكل)፡ ዲባዳ ምኻኒ ዝገልጽ
 አላህ አብ ሱረቱል ማኢዳ አያ 23፡

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

«ብሐቂ ምእመናን እንተደአ ኩንኩም ናብ አላህ ተጸግዑ (ንአላህ ተወከሉ)» ዝብልን ከምኡ'ውን አብ ሱረት አጠላቕ አያ 5፡

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۗ

«ናብ ኣላህ ዝጽጋዕ(ዘዉከል) ሰብ ንሱ ይኣኽሎ» ዝበሎን ይኸዉን።

🕯️ الرغبة ሃረርታ(ትጽቢት ምግባር) 🕯️ الرهبة ፍርሒ ምሓዳርን፡

🕯️ الخشوع ምንብርካኽን (ኩለንተናኻ ንኣላህ ምግባር)

ዲባዳ ምኽኒኖም ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንቢያእ ኣዎ 90፡

إِنَّهُمْ كَانُوا

يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ

«ንሳቶም ሰናይ ግብሪ ኣብ ምስራሕ ዝቀላጠፉ (ዝቀዳደሙ) ብሃረርታን ብናይ ኣኽብሮት ፍርሕን ዝልምኑናን ንፃና ተንበርካኽትን እዮም ዝነበሩ» ኢሉ ኣላህ ነቶም ነዚ ነገር'ዚ ዝፍጽሙ ሰባት ይውድሱም።

፳ትሕትና ምግባር (ፍርሐ الخشية) ዲባዳ ምኅኒ-
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልበቀራ
ኣያ 150 ፡

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَأَخْشَوْنِي

«ኣይትፍርሐዎም ንዓይ ጥራይ ደኣ ፍርሐኒ»
ይብል፡፡

፳ምምላስ (ቶባ ምባል) الإجابة ፡ ዲባዳ ምኅኒ-
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ዙመር ኣያ
54፡

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ

«ናብ ጎይታኹም ተመለሱ፡ ንዕኡ ውን
ተኣዘዙ» ይብል፡፡

፳ደገፍ ምሕታት الاستعانة ፡ ዲባዳ ምኅኒ-
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ፋቲሐ ኣያ 5፡

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾

«ንግኻ ጥራይ ንግዛእ ካባኻ ድማ ደገፍ ንደሊ»
ዝበሎን: ረሱል ﷺ ከኣ ኣብ ዘረቦኦም ፡

((إذا استعنت فاستعن بالله)) الترمذي

«ደገፍ እንተደሊኻ ካብ ኣላህ ጥራይ ደገፍ ድለ» ዝበልዎን ይኸውን።

፳፬-ቐባ ምሕታት الاستعاذة ፡ ዲባዳ ምኻኑ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ናስ ኣያ1-2፡

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾

«በቲ ንደቂ-ሰባት ዝፈጠረን ወናኒኦም ዝኾነ ጎይታ እዕቆብ ኣለኹ በል» ይብል።

፳፭-ረዲኤት ምሕታት الاستغاثة ፡ ዲባዳ ምኻኑ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንፋል ኣያ 9፡

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابْ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ

مُرْدِفِينَ ﴿١﴾

«ንጎይታኹም ረዲኤት ዝሓተትኩሙሉን ንሱ ከኣ ተኸታተልቲ ብዝኾኑ ሽሕ መላኪካታት

ክሕግዘኩም እየ ክብል ዝመለሰልኩም እዋንን ዘክሩ» ዝበሉ ይኸውን።

፪ምሕራድ الذبح፣ ንቁርባን ኢልካ ዝሕረድ ኩሉ ዒባዳ ምኻኒ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንፃም ኣያ 162፣

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١١٣﴾

«እ መሓመድ ብርግጽ ስግዳይ፣ ሕሩደይ፣ ህይወተይ (ህላወይን)፣ ሞተይን፣ ኩሉ ነቲ ዓለማት ዝፈጠረ ኣላህ እዩ፣ ንዕኡ ሽርካ ዝበሃል የብሉን፣ ብኡኡ እየ'ውን ተኣዚዘ፣ ኣነ ድማ ቀዳማይ ዘስለምኩ እየ በል» ይብል። ረሱል ﷺ ከኣ ብወገኖም፣

((لعن الله من ذبح لغير الله)) رواه مسلم

«ንኣላህ ገዲፉ ንኻልእ ንቁርባን ኢሉ ዝሓረደ፣ ኣላህ ይርገሞ ካብ ርህራሄኡ የውጽኣዮ» ይብሉ።

፪መብጽዓ ምእታዉ السفر፣ ዒባዳ ምኻኒ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኣልኢንሳን ኣያ 7፣

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

«መብጽዓኦም ይፍጽሙ ካብቲ መከራኡ ተሰፋሕፋሒ ዝኾነ መዓልቲ'ውን ይፈርሑ እዮም» ዝበሎ ይኸውን።

እቲ ካልኣይ መሰረት ከኣ ሃይማኖት እስልምና ብመርትዖ ምፍላጥ እዩ።

ሃይማኖት እስልምና ማለት ብውልቃውነት ናይ ኣላህ ኣሚንካ ክትቅበል ንዕኡ ተኣዚዝካ ክትምራሕ፡ ካብ ሽርክን ሰብ ሽርክን(ሽርኪ ካብ ዝገብሩ ሰባት) ናጻ ክትከውን ማለት'ዩ።

እስልምና ሰለስተ ደረጃታት ኣለውዎ ፡

ኢስላም ኢማን ኢሕሳን ይበሃሉ፡ ንነፍሲ ወከፍ ደረጃ ድማ ናይ ዝእርእሱ ዓንድታት ኣለውዎ።

ኢስላም اسلام፡ ኢስላም ሓሙሽተ ዓንድታት ኣለውዎ። ንሳቶም ከኣ፡

1. شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله. ብዘይካ ሓደ ኣላህ ካልእ እነምልኹ የለን ሙሓመድ ድማ ልኡኹ ናይ ኣላህ እዩ ኢልካ ምምስካር፡

2. إقامة الصلاة፡ ሰላት ብግቡእ ምቕም (ምስጋድ)፡

3. إيتاء الزكاة: ዘካት ምሃብ:

4. وصوم رمضان: ወርሒ ሮሞዳን ምጻምን:

5. وحج بيت الله الحرام: ናብ ካዕባ ኬድካ ሓጅ ምፍጻም እዮም።

شهادة أن لا إله إلا الله: ብዘይካ ሓደ አላህ ካልእ እነምልኽ የለን: ንዝብል ምምስካር መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረት አልዒምራን ኣዖ 81:

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَابًا بِأَلْتَقِسطِ لَا

إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

«እነሆ አላህ ብዘይካ ንሱ ካልእ ጎይታ ከምዘየለ ባዕሉ መስኪሩ እዩ: መላኢካታትን ሰብ ፍልጠትን'ውን ከምኡ መስኪሮም እዮም: ብፍትሒ ዝቆመ ጎይታ: ብዘይካ ንሱ ካልእ ጎይታ ዝበሃል የለን: ንሱ ተዓዋትን ጥበበኛን'ውን እዩ» ይብል።

-ትርጉም ናይ لا إله إلا الله ብዘይካ ሓደ አላህ ብግቡእ እንግዘኦን እነምልኽን የለን: ማለት እዩ: - لا إله (ዝምልኽ የለን) ማለት ንአላህ ገዲፍካ ማለት ብዘይካ አላህ ካልእ ዝምልኽ ዘበለ ኩሉ ምንጻግ ማለት'ዩ።

- (በዘይካ ኣላህ) ማለት መግዛእቲ (ዲባዳ) ንኣላህ ዝግበኦ ምዃኑ ከምቲ ኣብ ግዝኣቲ ንዕኡ ሽርካ ዘይብሉ ኣብ ኣምልኽቲን መግዛእቲን (ዲባዳ) 'ውን ሽርካ ከምዘይብሉ ምርግጋጽ ማለት 'ይ። ብዝበለጸ ንትርጉማ ዘብርህ እዚ ዝሰዕብ ቃል ናይ ኣላህ ኣሎ። ኣላህ ኣብ ሱረቱ ዙኸሩፍ ኣዩ 26-28 ፡

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ

﴿٢٧﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٨﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً

فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

«ኢብራሂም ንኣቡኡን ህዝቡን ኣነ ካብቶም ንሰኻትኩም ተምልኹዎም ዘለኹም ነገራት ኩሎም ነጻ እዩ፡ ብዘይካ እቲ ዝፈጠረኒ ጎይታ፡ ኣነ ንዕኡ ጥራይ እዩ ዘምልኽ፡ ብርግጽ 'ውን ንሱ ናብ ቅኑዕ መገዲ ክመርሓኒ እዩ' ዝበለሉ እዋን ዘክር ብድሕሪኡ ዝመጹ ወለድኡ ብሓደ ኣላህ ናብ ምእማን መታን ክምለሱ ከኣ ንፃኣ ነባሪት ቃል ገበራ» ይብል።

ኣብ ሱረት ኣልዲምራን ኣዩ 64 'ውን ኣላህ ፡

قُلْ يَتَأَهَّلَ الْكُتُبِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا
 اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن
 تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

«እ አቱም ሰብ መጽሐፍ አብ መንጎናን መንጎ
 ኹምን ትኸክለኛ (ቅኑዕ) ናብ ዝኾነ ቃል ንዑ፡
 (ንሱ ድማ) እንትርፎ ንአላህ እንተዘይኮይኑ
 ንኻልእ ከይንግዛእ ምስኡ ዝኾነ ይኹን ሽርካ
 ከይንገብር ንአላህ ገዲፍና ገሌና ንገለ አማልኽቲ
 ጌርና ከይንሕዝን ዝብል እዩ በሎም። እንብልና
 እንተደኣ ኢሎም ንሕና አስላም ምኻና መስክሩ
 በልዎም» ይብል።

- شهادة أن محمدا رسول الله -
 እዩ፡ ናይ ዝልብ ምስክር መርተዖ ዝኸውን አላህ
 አብ ሱረቱ ተወባ ኣዖ 128:-

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
 بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

«ብርግጽ ካብ ዓሌትኩም (ካብ ነበስኹም)
 ሽግርኩም ንዕኡ አዝዩ ዝኸብዶ ብናታትኩም

እምነት(ምእማን) አዘዩ ዝግደስ ብምእመናን ድማ
አዘዩ ርህሩህን ለዋህን ዝኾነ ልኡኽ'ዩ መጸእኩም
ዘሎ» ይብል። ከምኡ'ውን አላህ አብ
ሱረቱል ፈትሕ ኣዖ 29:-

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

«መ-ሐመድ ልኡኽ ናይ አላህ እዩ፡ እቶም
ምስኡ ዘለው ሰዓብቲ አብ ልዕሊ ከሓድቲ
ተረርቲ ክኾኑ ከለው አብ ነንሕድሕዶም ግና
ርህሩሃት እዮም» ይብል።
-ንሰላትን ዘካትን መብርሂ (ተፍሲር) ናይ
ተውሒድን ዝኾውን መርትዖ፡ አላህ አብ ሱረቱል
በዩናህ ኣዖ 5።

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾

«ንሳቶም ዝተአዘዘዎ እኮ ኣምልኾት(ዲባዳ)
ንአላህ ጥራይ ብምግባር ብቅኑዕ ልቢ
ንኸግዝኡ፡ ካልእ ገዲፎም ነቲ ቅኑዕ ሃይማኖት
ንኸከታተሉ ሰላት ብግቡእ ንኸሰግዱን

(ንኸቆሙን) ዘካት ንኸውጽኡን ጥራይ እዩ። እዚ እዩ ድማ እቲ ቅኑዕ ሃይማኖት» ይብል።
 -ንጸም ዝኸውን መርትዖ ከኣ ኣላህ ኣብ ሱረቱል በቀራህ ኣዖ 183 ፡

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن

قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

«ኣ ኣቲም ዝኣመንኩም ሰባት፡ ጎይታ ከምቲ ነቶም ቅድሜኹም ዝነበሩ ህዝብታት ጸም ዝወሰነሎም ካብ መቐጻዕቲ መታን ክትድሕኑ ንፃኻትኩም ውን ጸም ወሲኑልኩም ኣሎ።»
 -ንሓጅ ዝኸውን መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱረት ኣልዒምራን ኣዖ 97 ፡

فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا قَامَ إِبْرَاهِيمُ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ

حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتِطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَن كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ

الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٧٧﴾

«ካዕባ ንምብጻሕ ክእለት ንዘለዎም ሰባት ኣላህ ሓጅ ንኸፍጽሙ ግዴታ ገይሩሎም ኣሎ። ነዚ ዝኸሓደ ሰብ ድማ ኣላህ ካብ ፍጡራት ዘይደሊ ነብሱ ዝኸኣለ ጎይታ እዩ» ይብል።

ኢማን- إيمان (እምነት)፡፡ ጨናፍር ናይ ኢማን ሰብዓን ገለን ክኸውን እንከሎ እቲ ዝለዓለ ደረጃኡ (በዘይካ ሓደ ኣላህ ካልእ እነምልኹ የለን) ዝብል ቃል ክኸውን እንከሎ እቲ ዝተሓተ ደረጃኡ ድማ ዝጓዳእ ነገር ካብ መገዲ ምእላይ እዩ። ሓያእ(ምሕፋር) 'ውን ሓደ ካብቲ ጨናፍር ናይ ኢማን እዩ። እቶም ቀንዲ ዓንድታቱ ድማ ሽዱሽተ እዮም፡፡

- 1- أن تؤمن بالله ብኣላህ ምእማን፡፡
  - 2- وملائكته ብመላኢካታቱ
  - 3- وكتبه ብመጻሕፍቱ
  - 4- ورسله ብልኡኻቱ
  - 5- واليوم الآخر ብመጨረሻታ መዓልትን
  - 6- وبالقدر خيره وشره ብቲ ሕማቕን ጽቡቕን ቀደር (ውሳኒ) ምእማን 'ዩ።
- ናይዚ መርትዖ፡ ኣላህ ኣብ ሱረቱል በቀራህ ኣዖ 177፡፡

❖ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

«ሰናይ ግብሪ ማለት እኮ ገጽኩም ናብ ምብራቕን ምዕራብን ምዛር ማለት ኣይኮነን፡ እንታይ ደኣ ሰናይ ግብሪ ማለት ብኣላህ፡፡

ብመጨረሻታ መዓልቲ፣ ብመላኢካታት፣
ብመጻሕፍትን ነቢያትን ምእማን'ዩ» ይብል።
ናይ ቀደር መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ
ሱረቱል ቐመር ኣዖ 49፣

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

«ንሕና ንኹሉ ነገር ብቐደር(ብልክዕ) ኢና
ፈጠርናዮ» ይብል።
ሰናይ ግብሪ ስኦር፣ ኢሕሳን ሓደ ዓንዲ እዩ
ዘለዎ፡ ንሱ ድማ ትርጉሙ ዝሓዘ ኮይኑ፡ «ንሰኻ
ንኣላህ ልክዕ ከም እትሪኦ ዘለኻ ጌርካ ክትግዝኦ፡
ወላ እኳ ንሰኻ ኣይትርኣዮ ድኣምበር ንሱ
ይርእዮካ ከምዘሎ ፈሊጥካ ብቐንዕና ክትግዝኦ
ማለት'ዩ»። ናይዚ መርትዖ ድማ ኣብ ሱረት
ኣናሕል ኣዖ 128፣

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

«ብርግጽ ኣላህ ምስቶም ፈራህቲ ረቢ ዝኾኑን
ምስቶም ሰናይ ግብሪ ዝሰርሑን ሰባት'ዩ ዘሎ»
ዝበሎ፡ ኣብ ሱረት ኣሹዓራእ ኣዖ 218-220፣

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرِنُكَ حِينَ
تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلَبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

«ናብቲ ተግዋትን ርህሩህን ዝኾነ ጎይታ
ተጸጋዕ(ተወከል): እቲ ንሰግዳን ኣብ ትትንሳኣሉ
እዋን(ዝርእዩካ) እቲ'ውን ኣብ መንጎ ሰጋዶ ኣብ
ትንቀሳቐሰሉ እዋን ዝርእዩካ ጎይታ ናብኡ
ተጸጋዕ: ንሱ ሰማዕን ፈላጥን ጎይታ እዩ»
ዝበሉን:: ከምኡ'ውን ኣብ ሱረት ዩኑስ ኣዳ 61:

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا
كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ

«ኣብ ዝኾነ ደኹን ጉዳይ ኣብ እትህልዉሉ
እዋን: ዝኾነ ደኹን ክፋል ካብ ቁርኣን ኣብ
እተንብቡሉ እዋን: ዝኾነ ደኹን ተግባር ኣብ
እትፍጽሙሉ እዋን: ንሰኻትኩም ኣብኡ ኣብ
ዘለኹምሉ እዋን ንሕና ንከታተለኩም ኢና»
ዝበሉን ደኹን::

ካብ ሱና ናይ ረሱል ﷺ ነዚ መርትዖ
 ዝኸውን እቲ ዝውቲር ዝኸነ ብሓዲስ ጂብሪል
 ዝፍለጥ ኣሎ፡ ንሱ ድማ፡

عن عمر ابن الخطاب رضى الله عنه قالك ((بينما نحن جلوس عند رسول الله ﷺ ذات يوم إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب شديد سواد الشعر لا يرى عليه أثر السفر ولا يعرفه منا أحد حتى جلس إلى النبي ﷺ فأسند ركبتيه إلى ركبتيه ووضع كفيه على فخذيه وقال : يا محمد أخبرني عن الإسلام: فقال رسول الله ﷺ (الإسلام أن تشهد أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله وتقيم الصلاة، وتؤتى الزكاة، وتصوم رمضان، وتحج البيت ان استطعت إليه سبيلا) قال صدقت، فعجبنا له يسأله ويصدقه، قال: فأخبرني عن الإيمان، قال: (أن تؤمن بالله، وملائكته، وكتبه، ورسوله، واليوم الآخر، وتؤمن بالقدر خيره وشره.) قال: صدقت. قال فأخبرني عن الإحسان، قال: (أن تعبد الله كأنك تراه فإن لم تكن تراه فإنه يراك.) قال: فأخبرني عن الساعة قال: (ما المسئول عنها بأعلم من السائل.) قال: فأخبرني عن أماراتها، قال: (أن تلد الأمة رببتها، وأن تري الحفاة العالة رعاء الشاء، يتطاولون

في البنيان.) ثم انطلق مليا، ثم قال: (يا عمر أتدري من السائل؟) قلت:

(الله ورسوله أعلم) قال: (إنه جبريل أتاكم يعلمكم دينكم.) رواه مسلم

«ዑ-መር ቢን ኸጣብ ረቢ ይርደዮሎም፡ ካብ ዕለታት ሓደ መጻፍቲ ንሕና ምስ ነብይ ﷺ ኮፍ ኢልና እንከሎና፡ ሓደ አዝዩ ጸዕዳ ክዳውንቲ ዝለበሰ፡ አዝዩ ጸሊም ጸጉሪ ዘለዎ፡ ናይ ገያሻይ ምልክት ዘይረአዮ፡ ወላ ሓደ'ውን ካባና ዝፈልጦ ዘዩሉ ሰብአይ መጻና'ሞ አብራኹ ናብ አብራኽ ናይ ነብይ አደጊፉ አእዳው አብ ልዕሊ ሰለፉ አንቢሩ ብትሕትና ኮፍ ድሕሪ ምባል፡ እ መ-ሓመድ ብዛዕባ እስላምና እስኪ ግለጸለይ ክብል ሓተተ። ረሱልﷺ ክምልሱ ከለው፡ (እስላምና ማለት፡ 1-ብዘይካ ሓደ አላህ ካልእ ብሓቂ ዝምለኽ ከምዘዮለን፡ መ-ሓመድ'ውን ልኡኽ ናይ አላህ ምኽኒት ምምስካር፡ 2-ሰላት ብግቡእ ምስጋድ፡ 3-ዘካት ምውጻእ፡ 4-ወርሒ ሮሞዳን ምጻምን፡ እንተተካእለካ ናብ ካዕባ ኬድካ ሓጅ ምፍጻምን እዩ) በልዎ። ሓቅኻ ከአ በለ። ሽዕኡ ንሕና ሓቲቱ ከብቅዕ ተመሊሱ ሓቅኻ ምባሉ፡ አዝዩ አገረመና። ቀጺሉ ብዛዕባ ኢማን(እምነት)'ውን እስከ ግለጸለይ በለ፡ ኢማን ማለት ብአላህ፡ ብመላኪካታቱ፡ ብመጻሕፍቱ፡ ብልኡኻቱ፡ ብመጨረሻታ መጻፍቲን በቲ ዝተወሰነ ጽቡቕን ሕማቕን(ብቐደር) ክትኣምን እዩ በልዎ። ደጊመ'ውን ሓቅኻ በለ፡ ቀጺሉ ከአ፡

ብዛዕባ ኢሕሳን (ሰናይ ግብሪ) በል ግለጸለይ በሎም ኢሕሳን ማለት ንኣላህ ልክዕ ከምእትረእ ዘለኻ ጌርካ ክትግዘኦ ወላኻ ንሰኻ ኣይትርእዮ ደኣምበር ንሱ ይርእዮካ እዩ ዘሎ) በልዎ። ብዛዕባ መጨረሻ መዓልቲ ድማ እስኪ ግለጸለይ በለ፡ (ብዛዕባኣ ተሓታቲ ካብ ሓታቲ ኣብሊጽ ዝፈልጦ ዮብሉን) በልዎ። በል እስኪ ብዛዕባ ምልክታታ ሓብረኒ (ንገረኒ) በለ፡ (ባርያ ኣዛዚታ ኣብ ትወልደሉ፣ ዕሩቓት ጥራሕ ኣእጋሮም ዝኸዱ፣ ሱኡናት፣ ጓሶት ናይ ኣጣል ዝኸበሩ ሰባት ሃብቲሞም ኣብ መንደቕ ምህናጽ ክወዳደሩ ክትርኢ ከለኻ) በልዎ። ወዮ ሓታታይ ሽዑ ንሽዑ ከደ'ሞ፡ ድሕሪ ቁሩብ እዋን ረሱል (ኣ ዑመር እቲ ሓታታይ መን ምዃኑ ትፈልጦ ደ?) ክብሉ ሓተቲኒ፡ ኣነ ከኣ ኣላህን ረሱልን ይፈልጡ፡ በልኩዎም (እምበኣር ንሱ ጅብሪል እዩ ሃይማኖትኩም ንኸፍልጠኩም እዩ መጺእኩም ዝኸበረ)፡ በሉኒ» ዝበሎ ይኸውን።

እቲ ሳልሳይ መሰረት ድማ ንኩበይና ሙሓመድ ምፍላጥ'ዩ፡

ንሶም-ሙሓመድ ወዲ ዓብዱላህ ወዲ ዓብዱልሙጠሊብ ወዲ ሃሽም እዮም። ሃሽም ካብ ቁረይሽ፡ ቁረይሽ ካብ ዓረብ፡ ዓረብ ድማ ካብ ዘርኢ ኢስማኒል ወዲ ኢብራሂም እዮም፡ ንኩበይናን ንዕኡን ዝለዓለ ሰላምን ርህራህን ናይ ኣላህ ይውረደም።

ዕድሜአም ሱሳን ሰለስተን(63) እዩ፡
 አርባዓ(40) ዓመት ቅድሚ ነብይ ምኻሪኖም
 ከሕልፍዎ ከለው ዕስራን ሰለስተን 23 ዓመት ከአ
 ነብይን ልኡኸን ብምኻሪን አሕለፍዎ፡ اقرء
 አንብብ ብእትብል አያ «ነብይ» ክኸኑ ከለው-
 يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ አ አታ ክዳን ተደራራባካ ዘለኻ፡
 ብእትብል አያ ከአ ረሱል ኮኑ። ዓዶም መካ
 እዩ፡ አላህ ካብ ሽርኪ ንኸጠንቅቁ ናብ ተውሒድ
 ድማ ክጽወ-ዑ ልኢኸዎም። ናይዚ መርትዖ አላህ
 ኣብ ሱራቱል ሙደሲር ካብ አያ 1-7፡

يَتَأْتِيهَا الْمُدَّثِّرُ ① قُمْ فَأَنْذِرْ ② وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ③ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ
 ④ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ⑤ وَلَا تَمُنْ بِتَسْتَكْبِرْ ⑥ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ⑦

«አ አታ ክዳን ተደራራባካ ዘለኻ፡ ተንስእ
 ኣጠንቅቅ ንጎይታኻ'ውን አተዓባብይ(አኸብር)
 ክዳንካ'ውን አጽርይ፡ ካብ ጣኦት'ውን ረሓቅ
 ዝያዳ ንኸህቡኻ ኢልካ'ውን አይትለግስ፡ ምእንቲ
 ጎይታኻ ኢልካ'ውን ተዓገስ» ይብል። ትርጉም

قُمْ فَأَنْذِرْ ②

ናይ ካብ ሽርኪ ኣጠንቅቅ
 ናብ ተውሒድ ከአ ጸውዕ ማለት'ዩ። ትርጉም

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ③

ናይ- ንጎይታኻ ብተውሒድ

አታዓባብዮ ተግባራትካ ከአ ካብ ሽርኪ አጽርዮ

وَأَلْجُزَ فَأَجُزْ ①

ማለት 'ዩ። ትርጉሙ ካብ ጣኦት ርሓቕ። ካብእም ምርሓቕ ዝፍጸም ከአ ካብእቶምን ካብ ዘምልኽዎምን ብምርሓቕን ካብእምን ካብ ዘምልኽዎምን ናጸ ብምኃንን እዩ። ረሱል፤ ነዚ ንኸፍጽሙ ዓሰርተ(10) ዓመት ወሲዶሎም ካብኡ ናብ ሰማይ ዓረጉ'ሞ አብታ ለይቲ እቲአ ሓሙሽተ ሰለዋት(ስግዳን) ተአዚዞም። አብ መካ ሰለስተ ዓመት ጥራይ ሰጊዶም ብድሕሪኡ ናብ መዲና ሰደት(ሂጅራ) ንኸገብሩ ተአዘዙ።

ሂጅራ ማለት ካብ ዓዲ ሽርኪ ናብ ዓዲ እስልምና ካብ ዓዲ ቢድዓ ናብ ዓዲ ሱና ምስጋር ማለት 'ዩ። ሑክሙ(ውሳኒኡ) ድማ ነዛ ህዝቢ 'ዚአ (እስልምና ንዝኸተል ኩሉ) ዓዲ ሽርኪ ገዲፉ ናብ ዓዲ እስልምና ንኸሃጅር፡ ዓዲ ቢድዓ ገዲፉ ናብ ዓዲ ሱና ንኸሃጅር ግዴታ እዩ። እዚ ነገር እዚ ከአ ጸሓይ ብምዕራብ ክሳብ እትወጽእ ቀጻሊ እዩ። ናይዚ መርትዖ አላህ አብ ሱረቱ ኒሳእ አያ 97-99 ፡

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا
 مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
 فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ
 الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا
 ﴿١٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا ﴿١٩﴾

«እቶም ንእምነቶም ክብሉ ሂጅራ ብዘይምግባሮም
 ዓመጽቲ ነብሶም ዝኾኑ እሞ ኸኣ መላኪካታት
 /ኣብ በድር/ ዝቐተልዎም ሰባት (መላኪካታት
 ንዓኣቶም) ኣብ ምንታይ ኔርኩም በልዎም፡
 ንሕና ኣብ መሬት ጭቁናት ኔርና በሉ፡ መታን
 ክትስደዱ መሬት ናይ ኣላህ ገፋሕ ኣይነበረትን
 ድያ? በልዎም፡ እዚኣቶም መናበራቶም ጀሃነም
 እያ ክንደይ ትኸፍእ መምለሲት እያ ኸ? ብዘይካ
 እቶም ድኹማት ተበላሒቶም ዘይክእሉን መንገዲ
 ዘይፈልጡን ዝኾኑ ደቂ-ተባዕትዮን
 ደቂ-አንስትዮን፡ ቆልዑትን፡ ነዚኣቶም ብርግጽ
 ኣላህ ምሕረት ክገብረሎም እዩ፡ ኣላህ እኮ ይቐረ
 በሃሊ መሓሪ እዩ» ዝበሉን ከምኡ'ውን ኣብ
 ሱረቱል ዓንከቡት ኣያ 56፥

﴿٥١﴾ يٰعِبَادِىَ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِنَّ اَرْضِىْ وَاَسِعَتْ فَاٰبِىٔ فَاَعْبُدُوْنِ

«እ አቲም ዝኣመንኩም ባሮተይ ብርግጽ መሬተይ ገፋሕ እያ፡ ስለዚ ንዓይ ንብሕተይ ጥራሕ ተገዝኡ» ዝብሎን ይኸውን።

ሸኽ አልበቆዊ (البيغوي) ረቢ ይርሓመሉ ብዛዕባ እዞን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሳ ዓንቀጻት መውረዲኣን ምኽንያት (ሰቡብ ኣንዙል) ክገልጹ «እንተ ናይታ ቀዳመይቲ (ሱረት ኒሳእ) መውረዲ ምኽንያት ገለ ሰባት ካብ ተቐማጦ መካ ዝመስለሙ ኔሮም እንተኾነ ግና ምስ ረሱል ﷺ ሂጅራ ከይከዱ ኣብ መካ ተረፉ ፈተነ ወሪድዎም ገለ ካብኣቶም ኣብ በድር ምስ ሙሽሪኪን ተሰለፎም ኣንጻር እስልምና ተዋግኡ በዚ ምኽንያት'ውን ኣላህ ምኽኒቶም ኣይተቐበሉን እኪ ደኣ ዓስቦም ጀሃነም ገበራ»።

«ናይታ ካልአይቲ (ሱረት ዓንከቡት) ንኸትወርድ ምኽንያት ዝኾነ ሽኣ ገለ ሰባት'ውን ካብ ሙስሊሚን ሂጅራ ከይከዱ ኣብ መካ ዝተቐመጡ ኔሮም፡ ንሳቶም ግና ድኹማት መገዲ ዘይፈልጡን ኣረገውትን ቆልዓ ሰበይትን ብኻልእ ቅቡል ምኽንያት ዝተረፉ ሰባት ስለ ዝኾኑ ኣላህ

ምእመናን ኢሉ ጸዊዑዎም፡ ሂጅራ ንኸገብሩ ድማ ኣተባቢዑዎም» ይብል ።

ሂጅራ ነባሪ ምኻኑ ዝገልጽ ዘረባ ናይ

ረሱል።

((لا تنقطع الهجرة حتى تنقطع التوبة ، ولا تنقطع التوبة حتى تطلع الشمس من مغربها))

«ሂጅራ ኣየቋርጽን'ዩ ክሳብ ቶባ ዘቋርጽ፡ ቶባ'ውን ኣየቋርጽን'ዩ ክሳብ ጸሓይ ብምዕራብ ትበርቕ» ዝበልዎ ይኸውን።

ረሱል። ኣብ መዲና ክቕመጡ ምስ ጀመሩ ዝተረፈ ሕግታት ናይ እስልምና ማለት ከም ዘካት ጸም ሓጅ ኣዛን ናብ ጽቡቕ ምእዛዝ ካብ ሕማቕ ምውጋዝን ካልኣት ሕግታትን ተኣዘዙ። ነዚ ንኸፍጽሙ ዓሰርተ(10) ዓመት ወሲዱሎም፡ ሃይማኖት ነባሪ ኮይኑ ንሶም። ግና ካብዛ ዓለም ብሞት ተፈልዩ፡ ካብዛ ዓለም ይፈለዩ ደኣምበር ጽቡቕ ዘበለ ኩሉ ንሰዓብቶም ሓቢሮም እዮም፡ ካብ ሕማቕ ዝኾነ ኩሉ'ውን ንሰዓብቶም ኣጠንቂቕሞም እዮም።

እቲ ረሱል። ንሰዓብቶም ዝሓበርዎም ጽቡቕ ነገር ተውሒድን(ውልቃዊ ኣምልኹት ናይ ኣላህ ምዕቃብ) ኣላህ ዝፈትዎ ዝረድዮሉን ዝቕበሉን ዘበለ ኩሉ ክኸውን ከሎ፡ እቲ ንሰዓብቶም ዝኸልከልዎም ሕማቕ ነገር ድማ

ሽርክን ካልእ አላህ ዝጸልኦን ዘይቅበሎን ዘበለ ኩሉ እዩ። አላህ ንዐኡም ዝለኣኹም ንዝተፈልዮት ቀቢላ ዘይኮነስ ንመላእ ህዝቢ እዩ። ደቅ-ሰባትን ኣጋንንትን ብጠቕላላ ንኩባይ ንኸእዘዙ ግዴታ ጌርዎ እዩ። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ ኣብ ሱረቱል ኣዕራፍ ኣዖ 158።

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

«ኦ አቲም ደቂ ሰባት ኣነ ናባኻትኩም ናብ ኩሉኹም ዝተለኣኸኩ ልኡኽ ናይ አላህ እዩ። በሎም» ይብል። ኣብ ሱረቱል ኣሕቃፍ ኣዖ 29 ኣላህ።

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْءَانَ

«ኦ መሓመድ ገለ ጉጅለ ካብ ኣጋንንቲ ቁርኣን ንኸሰምዑ ናባኻ ዝለኣኸናልካ እዋን ዘኸር» ይብል።

አላህ ብረሱል ﷺ ኣቢሉ ሃይማኖት መሊእዎ እዩ። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ማኢዳ ኣዖ 3።

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا

«አነ ሎሚ ንዓኻትኩም ሃይማኖትኩም መሊአልኩም እዩ፡ ሸሻዩይ'ውን ኣብ ልዕሌኹም መሊአዮ(ፈጺመዮ) እዩ፡ ሃይማኖትኩም እስልምና ንኸኸውን ድማ ንዓኻትኩም ፈትዮልኩም ኣለኹ» ይብል።

ረሱል ﷺ ከም ዝሞቱ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረት ዙመር ኣዖ 30 ፡

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

«ንስኻ መዋቲ ኢኻ፡ ንሳቶም'ውን መወቲ እዮም፡ ብድሕሪኡ ንስኻትኩም ኣብ ዮው-መልቂያማ ኣብ ቅድሚ ኅይታኹም ነንሕድሕድኩም ክትከራኸሩ ኢኹም» ይብል። ሰባት ድሕሪ ምሚቶም ክትንስኡ እዮም። ነዚ ኣመልኪቱ ኣላህ ኣብ ሱረት ጣሃ ኣዖ 55፡

♦ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٥﴾

«ካብኣ(ካብ መሬት) ፈጠርናኩም ናብኣ'ውን ክንመልሰኩም ኢና፡ ካልኣይ ግዜ'ውን ካብኣ ከኸውጽኣኩም ኢና» ይብል። ከምኡ'ውን ኣብ ሱረት ኑሕ ኣዖ 17-18 ፡

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ

إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾

«ኣላህ ካብ መሬት ፈጠርኩም ብድሕሪኡ'ውን ናብኣ ክመልሰኩም'ዩ፡ ብድሕሪ'ውን ካብኣ ከኸውጽኣኩም እዩ» ይብል። ብድሕሪ ትንሳኤ ከኣ ብተግባርም ክሕሰቡ እዮም፡ ናይ ተግባርም ዓስቢ'ውን ክረኽቡ እዮም። ነዚ ብዝምልከት ኣላህ ኣብ ሱረቱ ነጅም ኣዖ 31፡

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا

وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾

«ነቶም ሕማቅ ዝሰርሑ ብዝሰርሕዎ ክኸፍሉም እዮ፡ ነቶም ጸቡቅ ዝሰርሑ ድማ ጀና ክኸፍሉም እዮ» ይብል።

ብትንሳኦ ዝኸሕድ ሰብ ሑክሙ(ፍርዱ) ካፍር እዩ። ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረት ተቓቡን ኣዶ 7፡

رَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا

عَمِلْتُمْ ۗ وَذَٰلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾

«እቶም ዝኸሓዱ ሰባት ፍጹም ዘይትንሰኡ ኮይኑ ተሰማሊዑዎም፡ ፍጹም ከምኡ ኣይኮነን። ኦ ሙሓመድ በቲ ኅይታይ ይኹነኒ ብርግጽ ክትትንሰኡ ኢኹም፡ ብድሕሪኡ ብዝሰራሕኩሙዎ ኩሉ ክትንገሩ ኢኹም። እዚ ከኣ ንኣላህ ኣዝዩ ቀሊል እዩ፡ በሎም» ይብል።

ኣላህ ንልኡኻቲ ዝለኣኹም፡ ነቶም ንብሕቲ ዝግዝእዎ ደቂ ሰባት ብጀና ንኸበስሩ ነቶም ሸርኪ ዝገብሩ ድማ ካብ መቐጻቲ ናይ ሓዊ ንኸጠንቑቁ'ዩ ሊኢኹዎም። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኒሳእ 1665፡

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۗ

« ደቅ ሰባት አብ ቅድሚ ኣላህ መርትዖ ንኸዮቅርቡ(አይፈለጥናን ንኸይብሉ) ኣበሰርትን ኣጠንቀቅትን ዝኾኑ ልኡኻት ልኢኸና » ይብል።

መጀመርታ ዝተላእከ ልኡኽ ኑሕ ﷺ እዩ፡ ናይዚ መርትዖ ኣላህ አብ ሱረት ኒሳእ ኣዖ 163።

◆ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ

«ንሕና ከምቲ ንኑሕ ብድሕሪኡ ዝከበሩ(ንዝመጹ) ነቢያት ዝለኡኸና ንዓኻ'ውን ልኢኸናካ ኢና» ይብል።

ኣላህ ካብ ነቢይ ኑሕ ክሳዕ ነቢይ ሙሓመድ ዝላኡኸም ልኡኻት ንኣላህ ንብሕቱ ጥራይ ኣምልኹ ኢሎም ዝእዘዙን ካብ ጣኦት'ውን ረሓቑ ብምባል ዝኸልክሉ'ዮም ኔሮም» ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ አብ ሱረቱ ናሕል ኣዖ 36።

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

«ናብ ኩሎም ህዝቢ ንኣላህ ተገዝኡ ካብ ጣኦት'ውን ረሓቑ ብምባል ብርግጽ ልኡኽ ልኢኸና ኢና» ይብል።

አላህ ንደቅ-ሰባት ብጣኦት ንኸኸሕዳ ብቁልቃውነቱ ንኸአምኑ ግዴታ ገይርሎም እዩ። ኢብኒ ልቀይምይም ረቢ ይርሓመሉ ብዛዕባ እንታይነት ናይ ጣኦት ከምዚ ይብል፡

ጣኦት ማለት፡ ደረት ዝጣሓሰ ባርያ፡ ሰባት ንአላህ ገዲፎም ንዕኡ ዘምልኸዎ ዝኸተልዎ ዝምእዘዝዎ እዩ። ቁጽሪ ናይ ጣኦታት ማእለያ ዘይብሉ ብዙሕ እኳ እንተኾነ እቶም ቀንዲ ካብኦቶም ግና እዞም ዝሰዕቡ ሓሙሽተ እዮም፡

1-ኢብሊስ(ሰይጣን)

2-እናፈተወ ዝግዝእዎ(ንኸግዝእዎ ዝፈቱ)፡

3-ንኸምልኸዎ ሰባት ዝዳደመ፡

4-ገለ ካብቶም ሱ-ዉር ነገራት (ዒልመልቐይብ)

እፈልጥ'የ ዝበለን፡

5-በቲ አላህ ዘውረዶ ቁርኣን ገዲፉ ብኻልእ ዝፈረደን ኢዮ።

ናይዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱል በቀራህ ኣዖ 256፡

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ

«አብ ሃይማኖት ምግዳድ ዝበሃል የለን፡ ብርግጽ እቲ ቅኑዕ መንገዲ ካብቲ ጎባጥ ተገሊጹ እዩ። እቲ ብጣላት ከሒዱ ብአላህ ዝኣምን ሰብ ብርግጽ መብተኺ ዘይብላ ጽንዕቲ ገመድ ሓዘ(ጨበጠ)፡ አላህ ድማ ሰማዕን ፈላጥን እዩ» ይብል።

አብ ሱረት ናሕል ኣያ 36'ውን አላህ፡

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

«ናብ ኩሎም ህዝቢ ንአላህ ተገዝኡ ካብ ጣላት'ውን ርሓቑ ዝብል ልኡኽ ብርግጽ ልኪኽና ኢና» ይብል። ከምኡ'ውን አላህ አብ ሱረት ኣሊ ዓምራን ኣያ 64 ፡

يَتَأْهِلَ الْكُتُبِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

«እ መሓመድ፡ እ አቲም ሰብ መጽሓፍ አብ መንጎናን አብ መንጎኹምን ትኸከለኛ(ቅኑዕ) ናብ ዝኾነ ቃል ንዑ፡ ንሱ ድማ እንትርፌ ንአላህ እንተዘይኮይኑ ንካልእ ከይንግዛእ ምስኡ ዝኾነ

ይኹን ሽርካ ከይንገብር ንኣላህ ገዲፍና ገለና ንገለና ኣማልኹቲ ጌርና ከይንሕዝ(ዝብል እዩ) በሎም: እምብልና እንተዳኣ ኢሎም: ንሕና ኣሰላም ምኻና መስክሩ በልዎም» ይብል:: እዚ እዩ ድማ እቲ ቀንዲ ናይ ((لا إله إلا الله)) ብዘይካ ኣላህ እነምልኹ የለን ዝብል ትርጉም::

ረሱል ﷺ ውን ኣብ ዘረቦእም:

((رأس الأمر الإسلام ، وعموده الصلاة، وذروة سنامه الجهاد في سبيل الله))

«ልዕሊ ኩሉ ነገር እስልምና እዩ: ዓንድታቲ ኹእ ሰላት ክኸውን ከሎ: ዝለዓለ ክፍሊ ደረጃኡ ድማ ምእንቲ ኣላህ ኢልካ ብመንገዱ ምቅላስ እዩ:» ይብሉ::

والله أعلم وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحابه أجمعين

ብመክተብ ዳዕዋ ኩመልሓማም ቅድሚ ሕጂ

ብትግርኛ ዝተተርጎሙ መጻሕፍቲ:-

1. ኣጅ፣ ዑምራን ዝያራን ኣብ ትሕቲ ጽላል ኪታብን ሱናን
2. ኣገባብ ኣሰጋግዳ ናይ ረሱል ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም
3. ስሕርን ሓደጉኡን
4. ናይ ሰላት ኣገባብ
5. እተን ክልተ ምስክርነትን ትርጉሙንን ነፍሰወከፈን ዝሓተአ ግዴታን
6. ደገፌታን ነጻጌታን ኣብ እስልምና

ኣብ ቀረባ እዋን ክትሕተም ተዳልዩ ዘላ ትርጉም ተፍሲር ጁዙእ ዓማ

الأصول الثلاثة وأدلتها

تأليف

فضيلة الشيخ / محمد بن سليمان التميمي (رحمه الله)

اللغة التجريزيا (إريتريا)

إصدار

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

من إصدارات ومطبوعات المكتب

التعاوني لدعوة الإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

م	اسم الكتاب	المؤلف	اللغة
1	مفاتيح لا تتركها	الشيخ محمد الكاريزي	العربية
2	تفسير الأسماء في تسمية	أبو	العربية
3	أسماء الأسماء في تسمية	أبو	العربية
4	أسماء الأسماء في تسمية	أبو	العربية
5	أسماء الأسماء في تسمية	أبو	العربية

الأصول الثلاثة وأدلتها

اللغة التجريزيا (إريتريا)

تأليف

محمد به سليمان التميمي

ترجمة

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

إصدار

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

ت ٤٨٢٦٤٦٦ فاكس ٤٨٢٧٤٨٩ ص ٠٢١ ٣١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧